

Svadobná fotografia

Monika Bančanská

„Príde?“
„Neviem. Ja ho teda nečakám.“
„Ale pozvala ho, nie?“
„Myslím, že hej.“
„A čo budeme robiť, keď nepríde?“
„Myslím, že bude lepšie, keď nepríde.“
„Čo si hneď taký negatívny?“

Nakoniec prišiel. Vyzerá divne škrobene v bielom roláku pod tmavým sakom spreď dvadsiaticich rokov. Vtedy naposledy potreboval sako na babkin pohreb. Kučeravé vlasy mal už riadne prešedivené, ale stále mu stáli na hlave ako drôty. Spomínam si, ako sa na tom smiali s maminými kamarátkami. Hlavne Hela si ho rada doberala pre tie jeho vlasy. On sa jej vždy spýtal, či vie čoho je to znakom. Ona sa robila, že nevie len aby to povedal. „No to je predsa znak toho, že mi všetko dobre stojí.“ A ona sa na tom zakaždým rehotala ako keby to počula prvý raz. Mama len prevracala oči a bolo jej trápne. Hanbil som sa za to, aj keď som tomu nerozumel.

Ale Hela tu dnes nebude, už umrela. Aj on sa chová ináč, tak nejak škrobene. Ako z inej doby. Akoby vypadol zo zažltnutého časopisu so strihmi na šitie z osemdesiatych rokov.

Presne z tých čias, keď sa v radoch stálo na pomaranče a banány a tie sa potom víťazoslávne nosili v sieťovaných taškách. Z čias, keď nám mama z tých časopisov šila nohavice a štrikovala svetre s obrázkami zvieratiek. Vtedy bol niekto, lebo si ako učiteľ mohol dovoliť časopisy pre svoju ženu a pomaranče pre deti. A my sme boli radi, že nám ten pomaranč na desiatu závideli spolužiaci. Viac sme z neho nemali.

Dnes na bratovej svadbe je to podobné. Síce ho matka chcela zavolať a brat povedal dobre, ale nepriniesol nič okrem obálky s peniazmi a ani sem nepatril. Dobre to vie a schováva to za tú svoju škrobenosť.

Nechápem, prečo ho vlastne chcela zavolať. Vraj na svadbe treba mať otca. Ale veď on nás opustil. Svoju ženu a dve deti. Nechal nás v trojizbovom byte na rozostavanom sídlisku, kde sme pred výplatou jedli len zemiaky alebo chlieb. Objavil sa dvakrát za rok, keď sme mali narodeniny. Prišiel, obradne zagratuloval mne alebo bratovi, odovzdal darček - fľašu medu od včiel, ktoré choval na svojom „statku“ ako to sám nazýval. Moje narodeniny boli na jeseň, vtedy doniesol aj jablká. Potom sme sedeli pri stole. Mama rozprávala historky o kolegyniach alebo kamarátkach, ktoré nikoho nezaujímali. Po hodine sa vždy zdvihol, že ďakuje za kávu. Mama ostala zakaždým akoby prekvapená a prosebne sa opýtala „Neostaneš ešte chvíľu?“ A on len, že musí ísť, statok ho čaká. Ale vlastne myslel jeho novú frajerku, s ktorou tam žil. Takto mame vlastne zakaždým potvrdzoval, nie, nevrátim sa k tebe. Potom celý večer plakala v izbe. A ja som neznášal najprv jeho a potom aj ju, čo

naňho stále čaká, keď on je taký hajzel. Sama to o ňom povedala. Aj iné nadávky. A má predsa nás, dodávala ona a ja som jej uveril.

Teraz tam zase spolu sedia, pijú kávu, ona rozpráva, on prikyvuje a občas niečo prehodí. Jediný rozdiel je v tom, že nie sú u nás v obývačke. Viem, že ona stále čaká. On sa tvári akoby sa nikdy nič zlé nestalo a každým svojim gestom a pohľadom vraví to svoje „Ale no tak, Magduška, nepokazme si vzťah scénami“. A ona si ten vzťah nechce pokaziť, tak sa tiež tvári, že nič. Akoby tu takto sedeli a rozprávali sa odjakživa.

Vidím matku ako občas nervózne kontroluje hodinky. Určite sa podľa času, ktorý tu strávi pokúša určiť, ako je na tom s jeho frajerkou. Čo z toho asi tak zistí? Oстане jednu hodinu, ešte sú spolu šťastní ako dve hrdličky. Dve hodiny. Žeby sa predvčerom sa pohádali? Matka mu ponúka čoraz viac jedla a koláčov. Dolieva mu do pohára. On je a pije, počúva jej klebety a čoraz častejší smiech. Dve a pol hodiny, konečne vstáva. Matka vyzerá trochu zaseknutá. Ukláňa sa jej a načahuje k nej ruku. Čože? Pozýva ju do tanca. Tak to už je trochu moc.

„No, čo ty na to?“

„Na čo?“

„No na starouša.“

„Čo je s ním?“

„Myslím, že to vyzerá sľubne.“

„Ako sľubne? Sľubne na čo?“

„No veď s mamou, nie? Čo si si nevšimol, ako sa k sebe majú?“

„Hej, všimol.“

On sa z toho snáď teší. To je idiot! Ako keby si nepamätal, aké to vtedy bolo. A pritom je o tri roky starší. Aj vtedy, keď sme ešte boli deti, som lepšie chápal, čo sa deje. On sa tešil, že otec príde a keď odišiel, išiel von s kamošmi. Ale hej, on ju nemusel doma počúvať ako za zavretými dverami plače a utešovať, ak som sa náhodou odvážil tie dvere otvoriť. Aj na ten jeho posratý med sa tešil hoci to nebol žiadny ozajstný darček.

Čo to je za darček pre dieťa? Fľaša medu. Nedalo sa s tým hrať a mama rozhodovala kedy sa zje. Moja fľaša sa vždy odložila, aby bolo na Vianoce do medovníkov a na oblátky. Ale predtým sme každú fľašu s mamou obradne ochutnali lyžičkou a ochkali, aký je dobrý. Pridal som sa k nim, aj keď som mal pocit, že je to nejaké divadlo, ktoré hráme preňho. Ona zavzdychá, „Ó, domáci medík. Podte chlapci, ochutnáme...“ Podáva každému lyžičku. „Pozor nech ti nestečie na zem, bola by ho škoda,“ dodáva úplne zbytočne. A potom ďalšie „Ó, ten je dobrý. Sladký ako med.“ A smeje sa na vlastnom vtipe. Prišlo mi to umelé, lebo nikdy nad žiadnym jedlom tak nevzdychala. Jedlo bolo len jedlo, najprv sa naňho ťažko robilo, potom sa zjedlo a nakoniec vysralo. Hotovo.

Ale na narodeniny to bolo iné. Skoro ako na Vianoce. Na stole najkrajší obrus. Vyžehlený. Naše košele boli vyžehlené. Vlasy učesané a ulízané. On prišiel, tiež mal vyžehlenú košeľu, vlasy

upravené ako od holiča. My sme ochkali nad medom, on pochválil tortu. A mama poletovala medzi nami a bzučala, o všetko sa starala, rozprávala učenejšie a správala sa ako hostiteľka na plese. Ale nebolo jej to nič platné, aj tak sa zdvihol a išiel naspäť „k tej“.

„K tej.“ „Tá.“ „Hentá.“ Iné meno pre ňu nemala, aj keď vedela, ako sa volá. Dokonca sa párkrát aj stretli. Na stanici, keď sme odchádzali cez prázdniny na víkend na „jeho statok.“ Mama tam vždy stála nervózna, snažila sa vyzerat', že nie je. Ale bola. Poznám som to podľa toho, ako sa obzerala okolo seba, ako si stále niečo na sebe uhládzala, oprašovala neexistujúce smietky zo šiat seba alebo nám. Nemohli sme behať ani nahlas rozprávať, mali sme sa správať slušne. Asi ďalšie divadlo. Tak sme tam stáli, nudili sa a čakali až dokiaľ neprišli otec s frajerkou.

Otec sa zvitál s mamou pusou na líce ako vždy. Tie dve na seba ledva pozreli a zamrmlali si dobrý deň. A začali hrať svoju tichú bitku o otca. Mama tým, že sa s ním rozprávala. O tom, čo treba zariadiť, ako sa má o nás starať, čo nám má dať jesť, a ako nás má skontrolovať, či sme dobre oblečení. Dávala tak najavo, že ona ešte stále patrí do jeho života, pretože ona má jeho synov. Otcova frajerka dávala najavo svoju dominanciu tým, že nerobila a nehovorila vôbec nič. Tvárila, že sa jej to netýka, že ona sa nemá čoho báť.

„Nechápem to. Proste to nechápem. Čo na ňom vidíš?“

„Ale, nebuď taký. Veď nie je taký zlý. Asi je to...no, vieš... šarmantný. Ženské to majú radi.“

„Hej, videl som, ako na ňu zapôsobilo to jeho kúzlo, keď spolu tancovali.“

„No mohol by si sa to od neho trochu naučiť.“

„No, jasné. Určite chcem byť ako on.“

„Ježiš, ty z toho robíš drámu, ako keby to bol nejaký sériový vrah.“

Vraj to ani nebola jeho prvá milienka. Matka mu to vždy nejako prepáčila. Prišiel s tými svojimi psími očami, ktoré žiadali o odpustenie a varovali zároveň. „Hlavne žiadne scény Magduška.“ Nikdy som tú vetu nepočul, ale videl som ju mnohokrát. A že teda matka vedela robiť scény. Mne, bratovi, svojej sestre, v robote, hocikomu. Každého zavalila prívalom rýchlych slov, obvinení a výčitiek. Ale otca nie. Jeho sa snažila si udržať, vyžehlila kvôli nemu obrus, namaľovala sa a poletovala ako včielka.

A ja som vždy tú scénu videl celú dopredu. Celý čas odkedy oznámila, že otec príde, som vedel, že sa to zasa stane, že ju opustí a ona bude plakať. Ona to nevidela, a ja som nevedel, ako jej to povedať. Ak som aj skúsil, nepočúvala ma. „Sú to len narodeniny.“ Ale ja som vedel, že čaká niečo viac.

Vždy sa potom zaprisahávala, že už ho viac nezavolá, že už bude žiť len pre nás, lebo my sme jej chlapci. A ja som jej slniečko, celé šťastie, dodávala. Ale iba keď tam brat nebol. V

jeho prítomnosti o to nevravela, ale vedel som, že ho len nechce raniť. Aj mi ho bolo trochu ľúto, ale bol som aj rád, že mňa mala radšej. Aj tak by asi nezvládol byť s ňou. Tak ako nevedel byť bez otca. Tešil sa, že príde na jeho narodeniny a teraz aj na svadbu.

„No čo tu sedíš jak taký oný? Aj oco sa čuduje, prečo netancuješ. Nedá sa na teba pozerať.“

„Tak nech sa nepozerá.“

„Ale čo si furt taký? Myslí to dobre.“

„Ty si s ním zrazu kamarát? Nebodaj ti aj med doniesol?“

„Nedoniesol.“

„Frajerka nedovolila?“

„Čo si taký zádrapčivý? Ale ak chceš vedieť, už s ňou nechodí. Ani včely už nemá. Býva inde.“

„Ako vieš?“

„Povedal mi.“

„Ty si sa s ním bavil?“

„No a čo? Veď je to môj otec.“

„No jasné, spravme si fotku ako veľká šťastná rodina.“

Že som hubu nedržal. Teraz sme tu, na dvore pred svadobkou. Fotíme sa pod najväčším stromom. Brat so ženou uprostred ako poslušné deti. Matka za nevestou, usmieva sa nad svojím malým víťazstvom. Otec za ženíchom, smeje sa akoby mu niekto povedal najlepší vtip, aj tú hlavu s drôtmi má trochu zaklonenú. A ja vedľa neho. Neviem, čo s rukami ani ako sa mám tváriť. Najradšej by som utiekol.

Už vidím matku, ako si tú fotku vystaví v obývačke. Hneď vedľa fotiek zo stužkovej, z Vianoc v roku 1992 a fotky, na ktorej plačem, kým bracho sa usmieva do kamery s čokoládou rozmazanou okolo úst, keď sme mali 2 a 5 rokov.

A tam tá fotka bude dokiaľ ju zase neopustí.

Autor:

Monika Bančanská, Smolenická 16, Bratislava

email: monika.bancanska@gmail.com

tel.č.: 0903 026 945